

Delavci imajo vsak petlet
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 30.—, za pol leta
K 10.—, za četrt leta K 5.—.
Posamezna številka 40 vin.
naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.
Podpisarje za ugodništvo in
spravnost
Ljubljana, Šolskogarbova
ulica številka 6. II. nadst.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Člankopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo,
milimeter vrstica in s
cer pri enkratni objavi
po 60 vinarja, pri trikrat-
ni po 40 vinarja, pri šest-
kratni po 30 vinarja, pri celo-
letni po 20 vinarja. Za razne
vrste in velikosti vrstic
in za različne vrste in
velikosti tiskov, so poš-
tne tarife drugačne. Sufunkira-
ni in drugačne sprejemajo.

Novo leto.

Srečno novo leto! Tako navadno pozdravljamo ob novem letu svoje znance in prijatelje. Koliko bolj je še naša vpludna dolžnost, da pozdravimo tako ob novem letu vse organizirano delavstvo, ki je vodilo z nami vred proletarski boj v minulem letu. Dolga vrsta organiziranega proletarijata je delala v minulem letu z neizmerno požrtvovalnostjo za idejo socializma in za izboljšanje materialnih razmer zatiranega proletarijata.

Tudi v novem letu nas čaka delo, boj: delo, da dosežemo nove pridobitve, in boj, da zavrtnemo na celi črti agresivni kapitalizem, ki je dobil v naši državi silno premoč, sorazmerno morda premoč kakor le še na Angleškem ali v Ameriki. Jugoslovanski kapitalizem je nesramno agresiven. In kakor postaja kapitalizem agresiven, tako mora postati tudi delavstvo agresivno, bojevito, vztrajno in složno, da premaga njegove drzne načrte in pride do vpliva, ki mu gre kot veliki večini jugoslovanskega naroda. V ta namen treba močnih in močnejših strokovnih in političnih organizacij, ki se v polni meri zavedajo svoje razredne in socialistične naloge.

Iskrena naša želja je bila tudi od početka ustanovitve naše nove države, da se ujedini s proletarijatom cele države. To ujedinenje se doslej še ni moglo izvršiti, ker sindikalno večje v Belgradu noče priznati naše organizacije, marveč hoče, da se vse naše organizacije razpuste, se prenese imetje organizacij v Belgrad ter se odvzame našim organizacijam vsakršna samostojnost. Mi nasprotno stojimo na stališču, da se obstoječe organizacije združijo z ostalimi jugoslovanskimi organizacijami ter da v vseh skupnih stvareh sodelujemo. Naša želja in naša dolžnost je, da smo tudi slovenski delavci enakopravna organizacija v družini organiziranega proletarijata v Jugoslaviji. Naše organizacije morajo sloneti na najdemokratičnejši podlagi, na bratstvu, ne pa diktatorstvu te ali one skupine. To zahtevamo tembolj, ker so naše organizacije vzorno urejene, izkušene v boju in disciplinirane ter imajo svoj program, svoje delo, ki ga moramo mi in naše organizacije izvrševati in to delo bo imelo uspehe le tedaj, če bomo zaupniki v organizacijah sami delali, sami vodili svoje organizacije, kar pa nikakor ne izključuje, da smo pripravljeni sodelovati kot enotna organizacija in sodelovati. Bistvena razlika med nami je pa ta, da v Belgradu vodijo boj proti socialističnim organizacijam, nimajo skoro gralne besede proti klerikalcem, radikalcem in liberalcem. Tak boj mora smatrati pošten delavec, ki vidi v delavskih organizacijah prijatelje in zaveznike za neodkrit in demagoški. Naše geslo je bilo vedno in ostane: proletarci združite se, toda kot enakovredni sobojevniki.

To so težkoče, ki jih niso zakriville naše organizacije. Kljub tem težkočam pa bodo naši zaupniki delali na ujedinenje, za kar so že nekatere predpriprave gotove.

V novem letu bodo torej naše organizacije delovale v popolni zavesti, da hodijo po poštenih potih, da so krepke in da se delavska volja ne bo klonila nikakršnim krivicam in tiranijam.

Valuta.

Belgrajska vlada namerava zamenjati krome z dinarji, in sicer štiri krome za en dinar. Kdor ima torej štiri krome, dobi torej en dinar. Mi bi tej zamenjavi ne ugovarjali, če bi bile podane garancije, da se sorazmerno povenijo tudi življenjske potrebsčine. Ker pa vemo, da je to nemogoče, smo že na strokovnem kongresu sprejeli resolucijo, v kateri zahtevamo, da se zamenja ena kroma za en dinar. Pri zamenjavi po tem ključu bi bili v prvi vrsti prizadeti vsi tisti, ki prejemajo plače v denarju, zakaj verižniki in vojni dobičkarji so svoj »prištedeni« denar spravili v blago, imetje, tujo valuto in bi tako prav malo ali nič trpeli.

Država je zadolžena, to vemo, toda tukaj sta le dve poti: odpis imetja ali pa obdavčenje oduhov. A valuta se ne popravi dovolj niti s tako operacijo. Za sanacijo valute je potrebno delo, produkcija. Delo in produkcija sta podlaga kapitalistične pa tudi socialistične družbe. To je jasno. Zaradi tega smatramo, da je način napovedanega načrta z regulacijo valute zgrešen. »Naprej« pravi:

Poleg dela in produkcije ne glavni, vendar pa sporedno važen predpogoj za regulacijo valute je odpis krivično pridobljenega imetja, bodisi z verižništvom ali z oduhovstvom, kakor tudi imetja mrtve roke, ki služi le parasitstvu družbe. Odpis teh imetij, oziroma zaplemba je pa jako težavna stvar, ker verižniki skrivajo svoje bogastvo. Zaraditega smatramo, da je veliko praktičnejša pot natančne evidence vojnih oduhov in verižnikov, ki se polagoma izpopolnjuje, kakor se jim prihaja na sled. Če bi vlada hotela zapleniti ali odpisati imetje v krajšem roku, tedaj se ji izmuznejo pretkani verižniki, dočim se jim to manj posreči, če se uvede stalna evidenca teh ljudi, ki se tekom časa še izpopolnijo, zakaj bogastvo se skriva, prelaga, a končno le pride na svetlo. Na podlagi izpopolnjene evidence se izvedejo ob ugodni priliki eventualno tudi odpisi, toda v prvi vrsti pa je primerno, da se vse dobičkarje znatno obdavči in če bi se bilo bati, da prevale te davke na konsumente in delavce, tedaj bi bilo tudi potrebno, da se jih obremenj z odpisom imetja, ki se ne povrne. Gre tukaj zato, da prispevajo k sanaciji gospodarstva tisti, ki so izrabili vojni čas in razmere v sebične namene. Nikakor pa ne bi bilo pravično, da bi se ta-

kim pijavkam odpisalo del dobička, ki bi ga morali potem davkoplačevalci vračati potom države preobjektivnim kapitalistom. To bi bilo le novo izžemanje, ne pa sanacija.

Resnica je tudi, kar tako radi naglašajo klerikalni listi, da vlada v Jugoslaviji veliki kapital, ki ga je že takoj izpočetka postavila na noge radikalno-klerikalna vlada. Kapitalistični sistem v tej obliki kakor ga imamo sedaj, je delo prejšnje Protič-Korošceve vlade. In prav zaradi tega je moč kapitalistične buržoazije že močno zasidrana v gospodarski politiki, in sicer tako močno, da ima velik, skoro neomajen vpliv na vso državno politiko. Iz tega tudi sledi, da se valutno vprašanje ne bo dalo izlepa ugodno rešiti, zlasti ne na račun tistih, ki bi bili moralno dolžni nositi odgovornost za vse zlo. Če bi hotela vlada tudi provesti pametno regulacijo, bodo to kapitalisti skušali preprečiti.

Naša naloga bo, da v tem oziru zagovarjamo z vso doslednostjo svoje stališče ter da se tudi zavzamemo za realizacijo potrebnih akcij, ki bodo omogočile, da pridejo verižniki, oduhovi in vojni dobičkarji sploh pred sodni stol ljudstva ter da se valuta regulacija, če se že mora izvršiti na tak način, tudi pravično izvede, o čemer pa ne moremo biti prepričani, če se razveljavlj le par milijonov kron, ki so v rokah delovnih in neimovitih slojev.

Delavske solidarnosti in zavesti ne omajajo.

Delavski razred je imel že od nekdanj, odkar se je pričel zavedati razredno in se organizirati v svojih političnih in strokovnih organizacijah, dovolj sovražnikov, in sicer odkritih in neodkritih, kapitalističnih in ljudi, ki se skrivajo pod krinko socializma, pa so pravzaprav vedoma ali nevedoma orodje kapitalizma, ki vidi v prvi vrsti svoj interes v tem, da slabi delavske organizacije z razdvajanjem. Metode so prav različne v tem boju zoper delavstvo.

Najprimitivnejši argument proti delavstvu je bil dolgo časa ta, da se z izboljšanjem delovnih razmer onemogoča razvoj industrije in obrti, potem, da se blago podraži in da pri tem trpe konzumenti in slednjič, kdor ni pokoren svojemu gospodarju še upira svojim predpostavljanim, je nepokornež. Ti izgovori danes ne drže več, zato so se nasprotniki delavstva oprijeli drugih pomočkov. V prvi vrsti se zanašajo industriji na svojo odporno silo s tem, da delavstvo puste stavkati ali ga izpro. Te stvari pa veljajo, podjetnik trpi škodo in zaraditega so iznašli nova sredstva proti delavskim organizacijam. V organizacije je treba zanesti razkol, v organizacijah je treba napraviti prepir, ogrditi zaupnike in njih delovanje, da začne delavstvo dvomiti o poštenosti svojih zaupnikov, jih začne sovražiti in preganjati. S tem se organiza-

čija najhujše oslabi. In poceni je to delo. Par tisočakov, pa je stvar opravljena zaenkrat, dočim je prejšnji način boja veljal stotisoče.

Kapitalizem pa ne deluje samo proti zaupnikom, tudi razvnanje delavcev k nepremišljenim stvarkam, nepripravljenim mezdinim pokretom, je delo, je plod te agitacije, ki jo razširjajo kapitalisti na take načine. Čim več nepripravljenih stvark, čim več neuspehov v organizaciji, tem slabše se smeje kapitalizem svojim uspehom, ker ve, da če delavska organizacija ni disciplinirana, ni pripravljena za boj ali doživi celo poraze, da taka organizacija peša, ker ne zaupa svojim lastnim zaupnikom, pač pa išče rešitve v nepremišljenem radikalizmu, ki ga il dovata z zlobnim namenom kapitalizem po svojih plačancih in o položaju nepoučenih agitatorjih.

Zaradi tega je treba tukaj skrajne previdnosti.

Treba je upoštevati splošni položaj in na podlagi položaja sklepati, kakšne posledice bo imel ta ali oni naš korak. Prvo in glavno je, da so naše organizacije trdne, zanesljive, da upoštevajo svoje zaupnike in se ozirajo na ljudi, ki jih ne poznajo, o katerih ne vedo, če niso to ljudje, ki jih je skrivaj najel kapitalizem, da škoduje naši delavski slogi in naši organizaciji. Kdor obrekuje zaupnike, kdor seje med delavstvom razkol, ta ni naš prijatelj, ker mi hočemo združitev proletarijata. To je glavni znak takih plačancev.

V zadnjem času se zaganjajo v naše organizacije zlasti klerikalci, potem neki agenti liberalnih in drugih kapitalistov. Klerikalci so na prvem mestu. Vse grehe, ki so jih zakrivali sami, podtikajo sedaj našim zaupnikom in organizacijam. Delavstvo ve, da so to laži, ve da je laž to kar se govori o raznih sodrugih, pa naj govori kdor hoče. Poštenjak ni, kdor prihaja med delavstvo zato, da skuša z osebnimi napadi in z obrekovanji umazati zaupnike, ne da bi se dala prilika, da se opravičijo. Tak boj je nepošten in take ljudi morajo organizacije odklanjati, če ne marajo imeti nepotrebne prepire v svojih vrstah. Organom ni na jasnem, dobili pojasnila od osrednjih političnih ali strokovnih odborov.

Le tako bomo ohranili organizacije močne in pripravljene za vse boje, ki nas še čakajo in za katere boje moramo zbrati vse sile, ne jih pa razpršiti. Naše geslo je in mora ostati: proletarijat v naše organizacije, ker so edino naše organizacije neodvisne delavske organizacije, ki jih vodimo delavci sami.

Tobačno delavstvo.

V predzadnji številki „Delavca“ smo prinesli vest, da je tobačno delavstvo s svojim energičnim nastopom doseglo, da se mu izplačajo draginjske doklade za pet tednov naknadno, in sicer še pred božičnimi prazniki. Zadnji dan pred izplačilom pa pošlje monopolna uprava telegram iz Beograda, da se doklade ne smejo izplačati. Umevno je, da je sprejelo delavstvo to vest z velikanskim razburjenjem. Skušalo se je še potom zaupništva pri vodstvu tovarne in pri finančni upravi odbiti ta udarec, a brez uspeha; ukaz je prišel od monopola, čegar zastopnika sta dne 31. oktobra slovesno obljubila in izjavila, da se v tem tobačnem delavstvu v polnem obsegu ugodil.

Zelo važno pa je, da tobačno delavstvo izve, kakšno demagogijo uganja pri vsem tem „Slovenec“. V številki z dne 24. decembra obdelava tobačno delavstvo

Kot lažove in mu podtika vsemogoče verizništvo s tobakom. Dan pozneje se pa skuša že dobrikati in s svojim izbranim radikalizmom dokazuje, da se delavstvu godi krivica. Na koncu pa dostavlja, kaj delajo trije zastopniki socialistov v vladi, da se nimajo časa pobrigati za tako važno delavsko stvar? Nočemo „Slovenca“ kvariti veselja do kritiziranja ker vemo, da odkar nimajo klerikalci svojih ministrov v vladi sploh ne delajo drugega kot kritizirajo. Povemo jim pa na uho samo tole:

Ministrski svet je v svoji seji dne 28. junija 1919 sklenil naredbo o draginjskih dokladah, k sistemiziranim plačam javnih uslužbencev kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Doklade po tej naredbi stopijo v veljavo z dnem 1. julija, ki jo je podpisal za predsednika ministrskega sveta Dr. Korošec.

Delavstvo dobro ve, da takrat, ko se je ta naredba skovala ni sedel na ministrskih stolčkih noben socialist, pač pa sta bila kot ministra Jože Gostinčar za socialno skrbstvo in Dr. Korošec kot podpredsednik, in sta bila pri dotični ministrski seji, ko se je ta naredba sprejela, navzoča in takrat je bilo potreba gospode kolege opomniti, da je tukaj zadaj tudi tobačno delavstvo, ki se ga mora smatrati tudi za državne uslužbenca. Kakor pa je razvidno, tega gospoda nista storila. Gospodu Gostinčarju, ko še ni bil minister, se je tobačno delavstvo obehalo za vrat, ko pa je postal minister je delavstvo zatajil. G. dr. Korošcu to ne zamerimo, mogoče mu je umrla g. dr. Krek pravil, da se tam nekje v Ljubljani nahaja tobačno delavstvo, a je ta na to že pozabil.

Šele po trimesečni borbi, ki jo je vodilo tobačno delavstvo samo in ki je naposled doživelo razočaranje, je gospodom okrog „Slovenca“ prišlo na misel, da se tobačnemu delavstvu godi krivica. To naj bode dobra šola za tobačno delavstvo, kaj naj v bodoče stori. Napeti mora vse moči, da se čim tesneje ujedini z brati in sestrami na jugu naše države ne glede na veroizpovedanja, tesno se moramo združiti z vsem organiziranim tobačnim delavstvom na Hrvaškem, v Bosni in Srbiji in ako to storimo, potem izostanejo taka razočaranja kot smo jih doživeli za božične praznike. Na delo toraj!

Iz strokovnih organizacij.

Iz stavbinske stroke: Na odborovi seji dne 28. decembra 1919 so se ugotovile nove povišane mezde za leto 1920. Da se te zahteve dosežejo pa je potreba skupnega dela in nastopa vseh, ki so zaposleni v stavbinski stroki; le ako se vsi udeležijo ter pristopijo v organizacijo, bo mogoče kaj doseči. Stavbinski delavci vseh kategorij, na delo! Ako ne pristopijo vsi, je organizacija brez moči in zašli bomo v vedno večjo bedo in pomanjkanje. Podjetniki vam gotovo ne bodo pomagali, ker mislijo samo na to, kako bodo dosegli večje dobičke.

Vabilo na občni zbor podružnice stavbinskih delavcev v Ljubljani, ki se vrši v nedeljo, dne 11. jan. 1920 ob 9. uri dopoldne v Mahrovi hiši, Krekov trg. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Nadomestna volitev odbornikov in načelnika. 3. Razno-terosti. — Člani se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo tega zbora, ter da agitirajo za mnogobrojno udeležbo. — Obenem vohiši Osrednje društvo stavbin. delavcev vsem članom veselo novo leto, ter jih opozarja, da se bolj zanimajo kakor dose-
daj za svojo organizacijo.

Izredna skupščina kovinarjev.

V nedeljo, dne 21. decembra 1919 se je vršila izredna skupščina kovinarjev v mestni posvetovalnici v Ljubljani. Skupščina je bila veliko bolj živahna kakor zadnja, navzočih je bilo 30 delegatov iz raznih krajev Slovenije. Z veseljem smo opazili, da so bili nekateri delegatje prvič v naši sredi.

Skupščine so se udeležili razni gostje, tako tajnik srbskih kovinarjev s. Bračinac, tajnik hrv. in slavonskih kovinarjev s. Kunšič ter razni drugi gostje kovinarjev. Strokovno komisijo sta zastopala s. Tokan in s. Zore, politično organizacijo pa s. Kocmur in s. Bernot.

Načelnik s. Kocjan otvoril ob pol 10. uri zborovanje, pozdravi vse navzoče, v prvi vrsti zunanje goste, v svojem pozdravnem govoru omenil nujno potrebo tega zborovanja z ozirom na ujedinitenje ter radi tega, da se Osrednje društvo postavi na tisto višino, da bo kos vsem nalogam, ki ga čakajo v bližnji bodočnosti. V svojem govoru je načelnik dejal, da moramo stremeti za tem, da se svetovni proletarijat združi v eno samo delavsko armado proti kapitalizmu, ki je povsod enak, ter tako izboljša delavstvu položaj gmočno in moralno.

Kot prvi je pozdravil skupščino v imenu srbskih kovinarjev s. Bračinac iz Beograda, potem s. Kunšič iz Zagreba v imenu hrv. in slavonskih kovinarjev. V imenu JSDS pozdravi kongres s. Kocmur. Po pozdravnih govorih, ki so se z odobravanjem vzeli na znanje preide skupščina na devni red.

Tajniško poročilo poda s. Mihevc, ki je v svojem referatu precej obširno pojasnjeval težkoče in zapreke, ki se stavlinjo nasproti, večkrat po nepremišljenosti od lastnih sodrugov, dotaknil se je tudi trpljenja koroških sodrugov, ter dela raznih prenapetežev, ki mislijo, da delajo z delavstvom kar hočejo, kadar imajo moč v rokah (pritrjevalni medklici koroških delegatov).

Omenjal je tudi, kako se dela z našo živino, kako se jo izvažna na laško, tako da imajo v Idriji skoraj vsaki dan sejm z našo živino, dočim se mešo v Ljubljani vedno draži.

K tajniškemu poročilu so se oglasili s. Sever iz Litije, s. Hraštnik in Divjak iz Celja ter s. Hlebš, nakar se je tajniško poročilo vzelo na znanje.

Blagajniško poročilo je podal s. Hlebš; iz poročila je bilo razvidno, da društvo kovinarjev lepo napreduje ter stopoma tudi njega imetje. Vendar pa se je ugotovilo, da blagajniško stanje ne zadostuje sedanjemu času in sedanjim nalogam, kakor tudi ne bodočnosti, katere kritičnost vidimo v najbližnjem času, za kojega bo potrebna močna kovinarska organizacija, ki bo pa morala imeti tudi močno denarno podlago.

V imenu kontrole je podal s. Porenta poročilo, ter izjavil, da se je našlo vse poslovanje v najlepšem redu ter predlaga, da se da blagajniku absolutorij. Predlog je bil enoglasno sprejet.

K točki ujedinitenje z ostalimi Savezi kovinarjev v Jugoslaviji poroča s. Koleča. V svojem referatu je omenjal delo, ki ga je Osrednje društvo že naredilo za ujedinitenje, želi, da pride do resničnega in poštenega ujedinitenja čimprej. Točka ujedinitenja, da s sedanjimi prispevki ni mogoče posegli sodrugi iz Borovlj, Ljubljane, Jesenice, Celje ter drugih organizacij posegli so vanjo tudi gostje ss. Bračinac in Kun-

tic Z ozirom na pojasnilo. Kl nam ga je podal s. Bračinac v višini tedenskih doneskov, se je prekinilo razpravo o tej točki ter prešlo k predlogu Osrednjega društva o povišanju prispevkov.

K tej točki poroča s. Hlebš ter omeja, da s sedanjim prspevki ni mogoče članom več ustrezati v sedanji višini, vse potrebščine so se podražile, tako časopis od 7 na 20 vin., železnica, poštnina za 200 odstotkov, tiskovine za 200, ter sploh vse, tako da ako se prispevek porazdeli, ostane le nekaj vinarjev. Vsled tega predlaga, da se zviša prispevek I. razreda od K 1.10 na 2 K, od II. razreda od 70 vin. na K 1.40. Vpisnina od 2 K na 3 K. Vse dajatve, to je, podpora za brezposelnost, ob boleznih (v plavžih in na domu), potna podpora, preselitvena podpora, pogrebna itd. se zviša za 100 odstotkov, s tem da plačujejo člani tedensko višji donesek, da plačujejo člani tedensko višji donesek, višjo podporo, ter prosi, da se to povišanje doneskov in podpor soglasno sklene.

V to debato so posegli skoraj vsi sodrugi delegatje, deloma so bili za povišanje, deloma proti; po dolgi debati in po energičnem govoru s. Tokana se je oglašil delegat podružnice Dobrava sodrug Jakopič ter izjavil v imenu podružnice, da je bil poslan, da glasuje proti, da se je pa po debati prepričal, da se morajo prispevki zvišati, vsled tega bo glasoval za povišanje v smislu predloga Osr. društva. Viharno odobravanje vseh navzočih je sledilo njegovim izvajanjem. V istem smislu so se pridružili sodrugi z Jesenic, Celja in Štor za povišanje, ter so vse svoje protipredloge umaknili, nato je sledilo glasovanje o predlogu Osr. društva, ki je bil z vsemi glasovi sprejet razven dveh (Javornik). Izid glasovanja je bil z navdušenjem sprejet, ter so delegatje s tem pokazali, da razumevajo položaj časa.

S pobujanjem zvišanih prispevkov se prične s 1. februarjem 1920, izplačevanje povišanih podpor pa s 1. avgustom 1920.

Po tej točki je prešla razprava zopet k ujedinenju. Ker se ni nihče več oglašil k besedi, je s. Kalaša imel zaključno besedo ter je stavil sledeči predlog: Predlagam, da se Osrednje društvo kovinarjev udeleži kongresa kovinarjev, ki se bo vršil v Slov. Brodu 25. in 26. decembra t. l. s štirimi delegati, ki naj se danes izvolijo ter imajo sledečo direktivo:

Kongresa se je udeležiti le tedaj, ako se nam da zagotovilo, da se bo na kongr. glasovalo proporcionalno, to je po številu članstva vsakega Saveza kovinarjev.

Delegatom se naroča, da glasujejo za ujedinenje vseh Savez kovinarjev v en Savez provizorično na federativni podlagi, to pa z ozirom na neurejene državne razmere in radi valutnega vprašanja.

Sedež Saveza naj bo tam, kjer je najmočnejša kovinarska industrija, oziroma je dana možnost, da se v to razvije.

V sedežu centrale naj bodo zastopani vsi dosedaj obstoječi Savezi po enem nameščencu.

Vsa sedaj obstoječa tajništva se obdrže in reorganizirajo potrebam dotičnega okrožja, tam kjer se ustanovi sedež centrale se prikloni sedanje tajništvo k zvezi.

Predlog je bil proti mnenju gosta sodruga Bračinaca enoglasno sprejet.

Kot delegatje so bili izvoljeni za kongres sodrugi Mihevc od osred. društva, Kalaša za podružico Ljubljana, Hraštnik za Celje in Marčič za Jesenice.

Pri volitvah v Osrednji odbor so bili soglasno izvoljeni ss. Kramar Jožef Ljubljana, Jos. Divjak, Celje, Širca Ivan in Gorenc Franc iz Ljubljane.

Pri raznoterosti predlaga sodr. Hlebš sledeči predlog: predlagam, da Osrednje društvo prevzame v svojo oskrbo več dunajskih otrok, oziroma iz Avstrijske republike za toliko časa, dokler se v Avstriji prehranjevalne razmere ne izboljšajo; da se Osrednji odbor pooblašča, da vse potrebno ukrene, da se ti otroci porazdeli med dobrosrčne kovinarje, oziroma sodruge; v ta namen naj se dovoli iz blagajne Osrednjega društva mesečno K 500. Po kratki izjavi sodr. Kocmurja, da naj bi ta dobrodelni čin vse korporacije posnemale, se predlog enoglasno z navdušenjem sprejme. Z glasovanjem so pokazali kovinarji, da jim je ljubezen do bližnjega sveta, ter obenem dal duška kapitalističnemu molohu, ki je pritiral nedolžne otroke v lakoto in smrt.

Predlog raznih delegatov, da se zvišajo dnevne dijete od K 30 na 50 ter za prenočišče od K 5 na 15 K, se z ozirom na sedanjo draginjo enoglasno sprejme, ravno tako se je sklenilo, da dobe delegatje iz Ljubljane dnevno po 20 K.

Nadalje se sprejme predlog Osrednjega društva, da se izda lastni kov. koledar za L. 1921., ter se izvoli odsek 4 članov, in sicer: s. Kocjan, Širca, Mihevc in Hlebš ter se jim nalaga, da pravočasno vse potrebno ukrenejo, da bo koledar primeren za kovinarje.

Podružnica Dobrava prosi, da se vse, kar je v moči Osrednjega društva ukrene, da se dobi dovoljenje od vlade za izvoz elektrod. Potrebno se ukrene.

Ravnatoko želijo podružnice Jesenice in Javornik, da se dobi dovoljenje za uvoz »Malgan« in »Spiegeleisen«, ki je nujno potreben za nadaljnje obratovanje. Potrebno se ukrene.

Podružnica Celje je predložila daljšo resolucijo, katero se je vzelo a znanje in bo tudi tukaj ukrenilo vse potrebno.

Sodr. Mihevc predlaga: Deželna vlada se pozivlja, da naj uvede takoj popis vse goveje živine in da izda odredbo, katera zaukazuje vsem posestnikom goveje živine, da ne smejo prodajati živine ne da to naznanili politični oblasti, kam in komu namerava posestnik živino prodati S tem se naj prepreči prodajanje živine verižnikom, ki jo potem spravljajo čez demarkacijsko črto na italijansko, ter jo tam prodajajo v lirah po enaki ceni, kakor pri nas v kronah. Lire se potem zamenjajo v visokem kurzu ter dobi verižnik 8 krat toliko za živino kakor je v resnici vredna. Živina naj se prodaja le legitimiranim mesrjem, ki dokažejo, da tudi v resnici izvršujejo svojo obrt. (Da se ne bi tudi kakšni mešetarji med legitimirane mesarje porinilo). Predlog se soglasno sprejme. Ker je dnevni red izčrpan, se načelnik sodrug Kocjan zafivali vsem delegatom ter zastopnikom strokovne komisije kakor politične organizacije ter s pozivom na agitacijo za naprej zaključuje zborovanje.

Skupščina lesnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani.

II.

V številki 42. „Delavca“ sem navedel nekaj splošnih misli o finančni reformi našega društva, v katerih sem se zavzemal za povišanje društvenih prispevkov. Danes hočem navesti nekaj števil. Po dosedanem sklepu plačujemo:

razred	I.	II.	III.	IV.
zvezni sklad	70	70	30	35
bolniški sklad	20	—	20	10
obrambni sklad	30	30	30	15
skupaj vin.	120	100	80	60

Če hočemo našemu društvu vsaj za nekaj časa omogočiti ono možnost v finančnem oziru, ki mu je tako krvavo potrebna, bi morali prispevke zvišati takole:

razred	I.	II.	III.	IV.
zvezni sklad	140	160	60	70
bolniški sklad	50	—	50	30
obrambni sklad	60	60	60	30
skupaj vin.	250	220	170	130

Pristopnina znašaj 4 K za vsakega člana ali članico.

Vse dosedanje podpore in odbitki za podružnice ostanejo še nadalje v veljavi.

Ta reforma prispevkov, ki je nujno potrebna, pa bi seveda utrdila finance našega društva samo za nekaj časa. Kajti nobene garancije nimamo, da cene posameznim potrebščinam, tu imam v mislih tiskovine in vse drugo, kar potrebujemo, ne bodo narasle. Važen moment, ki govori tudi za povišanje prispevkov, je ujedinenje z ostalimi društvi lesnih delavcev v Jugoslaviji. Poudarjam, da so prispevki po vseh ostalih pokrajinah mnogo višji kot naši, podpore pa povsod manjše, kot naše. Na hrvaškem n. pr. imajo določen na teden v I. r. 3 K, v II. r. pa 1 K 50 h. nimajo pa nobene bolniške podpore. V Srbiji znaša prispevek 4 dinarje na teden, podpora samo v slučaju stavke in na potovanju. V Bosni imajo višje prispevke, a nižje podpore. Iz tega jasno sledi, da moramo v Sloveniji temeljito reformirati naše prispevke, da nam bo mogoče korakati s časom. Naše društvo se mora polagoma popolnoma osvoboditi škodljivih tradicij, katere slonijo na temelju malih prispevkov in visokih podpor. Pomisliti moramo, da mi nimamo pričakovati denarnih podpor, na katere lahko računajo klerikalne in liberalne organizacije. Zato je čisto naravno, da moramo sami utrpjeti vsa ona sredstva, katera društvo potrebuje, da more uspešno zastopati naše interese.

Posameznim podružnicam, bi priporočal, da povsod uvedejo lokalne prispevke poleg onih, katere je odračunati naš Osrednje društvo. To je silno važna zadeva, zato bi bil mnenja, da se morajo podružnični odbori s tem resno pečati. Načelo bodi, da ima vsaka podružnica svoj lokalni sklad, katerega se v slučaju potrebe poslužuje za lokalne izdatke, ki so redno na dnevnem redu. Postaviti se moramo na stališče, da zbirke za tega ali onega tovariša, ki je v potrebi, niso preveč prijetna stvar. Zato mora vsak podružnični odbor poskrbeti za redne dohodke, ki niso odvisni od dobre ali slabe volje posameznika. Le ako je temelj siguren, je močna tudi stavba. Temelj vsakega društva pa so dobro urejene finance. Zato mislim, da ni nikogar v naših vrstah, ki bi iz osebnega egoizma želel, da naše društvo samo životari, mesto, da se povzpne do one delavnosti, ki mu je po nalogi odmerjena.

Povedal sem tu nekatere misli o ureditvi naših financ, navedel nekaj števil. Ne domišljujem si pa, da je moj predlog edino zmožen urediti našo blagajno. Prepričan sem, da bo naša skupščina temeljiteje obravnavala to pereče vprašanje ter ga rešila v korist vseh članov.

Občni zbor podružnice živilskih delavcev v Celju se bo vršil v nedeljo dne 4. januarja v prostorih pri „Zelenem travniku“ v Celju. Dnevni red: Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. Raznorožnosti. Udeležite se običnega zbora vsi!

Pekovski delavci v Ljubljani so imeli dne 11. decembra pogajanja s pekovskimi mojstri. Pogajanja so za današnje razmere ugodno uspela. Imajo pa ti delavci še vedno veliko brezposelnost v Ljubljani, in je deloma tem razmeram krivo tudi to, ker so delavci te stroke nekoliko premalo brigajo za svoje interese. Splošne razmere v stroki se morejo znatno izboljšati le, če bo vsak tovariš na svojem mestu. Tega se zavedajo danes že vsi drugi delavci in imajo zato krepke organizacije, katerim se imajo zahvaliti za marsikake uspehe.

Pogodbi med delavstvom in jeklarno v Ravneh pri Guštanju.

sestavljena o pogajanjih med ravnateljstvom jeklarnе a Ravnah in osrednjim društvom kovinarjev in sorodnih strok v Ljubljani dne 25. novembra 1919 v jeklarni na Ravnah.

Na vzoči: 1. g. dvorni nadsvetnik ing. Mohor Pirnat, predstojnik osrednjega urada drž. mont. obratov v Ljubljani, kot predsednik 2. g. ing. Milan Šuklje, tajnik Zveze industrijalcev na slov. ozemlju kraljestva SHS, 3. g. dr. Maks Obersnel, drž. nadzornik jeklarnе, delegat osrednjega urada drž. mont. obratov, 4. g. Ignac Mihovec, tajnik osrednjega društva kovinarjev, 5. zastopnik podjetja: g. ravnatelj Fran Beguš, g. obratovodja ing. David Lorberan, 6. delegati delavstva. O teh zadevah se sklene sledeči dogovor:

Povišanje temeljnih mezd in akordnih zaslužkov strojnikom, strugarjem in vsem drugim profesionalistom se sporazumno določa tako: Dosedanje temeljne mezde do vseh K 1.70 se povišajo za 40 odstotkov. Dosedanje temeljne mezde nad vseh K 1.70 se povišajo za 35 odstotkov. Akordne postavke ostanejo neizpremenjene v veljavi, toda s tem pogojem, da naj akordni zaslužek vsaj za 30 odstotkov presega nove temeljne mezde.

Vse druge temeljne mezde do K 2 se povišajo za 35 odstotkov, temeljne mezde nad 2 K za 30 odstotkov. Mezda predvaljaca se poviša za 50 odstotkov.

Družinske doklade se določajo tudi za nepreskrbljene otroke do dovršenega 16. leta starosti. Za nezakonske otroke, ki živijo v skupnem gospodarstvu z očetom, naj veljajo iste določbe kakor za zakonske.

Enkratni nabavni prispevek se določa vnovič v višini, kakor jo je določil zapisnik z dne 2. avgusta 1919 s sledečimi dodatki: a) Za delavke se določa enak nabavni prispevek kakor je določen za delavce, izvzemši one delavke, ki so soproge v jeklarni zaposlenih delavcev; b) v obratu zaposleni penzionisti so drugim delavcem izenačeni; c) nabavi prispevek zapade v plačilo s 1. januarjem 1920, dejanski se bo izplačal pred božičnimi prazniki 1919; d) delavcem in delavkam, ki so vstopili v delo ali izstopili iz dela v dobi od 1. julija do 31. decembra 1919 se izplača nabavni prispevek v sorazmernem delu; e) nabavni prispevek naj pristoja tudi nepreskrbljenim otrokom do dovršenega 16. leta starosti.

Veljavnost določbe 1154 b se obojestransko priznava v smislu in interpretacije sklenjene na Dunaju dne 12. januarja 1917.

V časih, v katerih je obrat v jeklarni deloma ali popolnoma ustavljen, se ravnateljstvo jeklarnе upravičeno izplačevati — najdalje 6 tednov — petdeset odstotkov temeljne mezde takim nezaposlenim delavcem podjetja, ki niso lastni posestniki ali sinovi posestnikov, delavcem-posestnikom in sinovom posestnikov se v tej dobi mezde sploh ne bodo izplačevale.

Vse določbe zapisnika z dne 2. avgusta 1919, ki niso v nasprotju z določbami današnjega zapisnika, ostanejo v veljavi. Veljavnost današnjega dogovora potече po vsaj enomesečni odpovedi, ki se pa ne bo mogla podati pred 1. februarjem 1920, tako da ostane dogovor najmanj do 29. februarja 1920 v veljavi. Dogovor stopi v veljavo z dnem 1. novembra 1919, s pogojem, da ga odobri deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani.

(Nadaljevanje 2. decembra.)

Prisotni: Dr. Maks Obersnel, državni nadzornik, Fran Beguš, ravnatelj, ing. David Lorberan, obratovodja, 10 delavskih zaupnikov. Predmet razprave:

Interpelacija zapisnika z dne 25. novembra 1919 v vprašanju, ali se dogovor nanaša tudi na delavstvo, ki je bilo zaposleno pri vodneregulacijskih delih.

Izvedba točke 7. zapisnika z dne 25. novembra 1919. — Sporazumno se dogovor interpretira v tem smislu, da se njegove določbe nanašajo samo na delavce, ki so stalno zaposleni v jeklarniškem obratu (Hüttenarbeiter), ne pa na one, ki so bili le začasno in ob posebnih pogojih sprejeti v delo za izvedbo gotovih vodneregulacijskih naprav in ki so bili odslavljeni iz dela z dnem 20 oziroma 30. novembra t. l.

Odobrijo se ukrepi ravnateljstva, da se uvedejo brezdelni dnevi s 1. decembra t. l. in sicer začasno: a) za 33 posestnikov, ki pa žive v posebnega upoštevancev neposestnikov. Ad a) se določajo sledeče izjeme: Petrač Ivan, Dervošek Josip, Štinek Martin, Metarnik Ivan, Knez Gregor, Mori Matija.

Vsi sicer posestniki ali sinovi posestnikov, ki pa žive v posebnega vpoštevavanja vrednih razmerah, bodo upravičeni delati v mesecu po dva tedna, proti polni mezdji za to dobo.

Ad b) Neporočeni neposestniki, ki so že 20 let pri podjetju v delu, bodo po šestih tednih vsekakor zopet sprejeti v delo proti polni mezdji.

Bolniško zavarovanje ostane za delavce, ki so vsled brezdelnih dni na dopustu, nadalje v veljavi; prispevke za bolniško zavarovanje pri onih delavcih, ki ostanejo brez zaslužka, prevzame podjetje v celoti.

V slučaju bolezni se bodo izplačevali poleg bolniške podpore tudi draginjne doklade za družinske člane v smislu točke 5. zapisnika z dne 2. avgusta 1919.

Mezdna pogodba.

sklenjena med delavstvom državne cinkarne v Celju in predstojništvom omenjenega obrata, dne 23. decembra 1919.

Zapisnik pogodbe se glasi:

Predmet: Razprava o zahtevah delavcev državne cinkarne v Celju na podlagi njihove spomenice, predložene deželni vladi za Slovenijo dne 3. novembra 1919.

Navzoči: 1. Dvorni svetnik ing. Mohor Pirnat, kot predsednik razprave na podlagi odloga predsedstva deželne vlade za Slovenijo št. 14.584 z dne 11. XII. 1919. 2. Rudarski nadsvetnik ing. Josip

Kropač kot predstojnik državne cinkarne v Celju. 3. Dr. Milan Lemež za poverjeništvu za soc. skrb. 4. Ing. Milan Šuklje za Zvezo industrijalcev v Ljubljani. 5. Ing. Vladislav Bevc, kot zapisnikar. 6. Ivan Hlebš za Osr. društvo kovinarjev in sorodnih strok v Ljubljani. 7. Viktor Murko, Franc Ormadnik, Franc Polnar, Ivan Martinčič kot zastopniki delavcev državne cinkarne v Celju.

Predsednik otvori razpravo ob 9. uri čita posamezne točke spomenice in povabi navzoče, da razpravljajo o zahtevah točko za točko.

Sklene se:

1. Sedanji dnevni zaslužek s 100 % poviškom se vsem uslužbencem razen izučeniim profesionalistom zviša v obojestranskem sporazumu za 40 %, izučeniim profesionalistom pa za 50 %.

2. Druga točka spomenice se odkloni, ker ni nikakor razjasnen položaj glede dobave rude in s tem združenim nadaljnim obratovanjem. (Ta točka je zahtevala nabavni prispevek po 250 K, 150 K, ter 70 K, ker se pa ne more vedeti, kako bo z rudo, se je to točko preložilo na poznejši čas. Komisija je priznala to točko za upravičeno.)

3. Tretja točka spomenice se odstavi z dnevnega reda sporazumno z vsemi udeleženci. (Ta točka je bila med časom že urejena.)

4. Četrta točka spomenice se odstavi iz dnevnega reda sporazumno z vsemi udeleženci. (Komisija se je izrekla za nekompetentno glede usnja, ter se je treba radi tega obrniti na oblačilnico.)

5. Zaposleni vdovci in vdove z nepreskrbljenimi otroki do 14. leta in z lastnim gospodinjstvom se štejejo glede preмога kakor oženjeni.

a) Samcem se zviša letna kvota preмога na 25 centov;

b) samcem, ki žive v konkubinatu z lastnim gospodinjstvom in ki imajo otroke, se pripozna letna kvota preмога 50 centov;

c) samci, kateri so pri cinkarni uslužbeni najmanj 1 leto in za katere se uradno dokaže, da vzdržujejo mater in njene nedorasle otroke do 14. leta, dobe letno 50 centov preмога.

6. Zaposleni vdovci in vdove, samci v konkubinatu z otroki se štejejo glede aprovizacije kakor oženjeni.

Samci, ki vzdržujejo mater (glej toč. 5 c), imajo pravico do aprovizacije zase in za mater.

7. Vsak delavec dobi na plačilno periodo (14 dni) 20 dkg mila; glede nabave brisač, delavne obleke za zidarje in lesenih cokelj za delavce pri pečeh se bode cinkarna obrnila na oblačilnico za Slovenijo.

8. Zahtevi v osmi točki spomenice se ugodni, za slučaj da je kontumac odrejen od uradnega zdravnika. — (Pod točko osem se je zahtevalo, da se v slučaju kontumaca izplača uslužbencem popolna dnina z vsemi dokladami.)

9. Deveta točka spomenice se vzame na znanje. (Ta točka zahteva, da ostanejo vse bonifikacije v veljavi.)

10. Sporazum velja počenši s 14. decembrom 1919.

Ljubljana, 23. decembra 1919. —

Podpisl.

Uspeh, ki so ga dosegli kovinarji Celjske cinkarne, je uspeh vzorne organizacije in dobre volje obojestransko; le po tej poti naprejl

Dopisi.

Iz Ribnice nad Mariborom. V Ribnici je mnogo lesnih delavcev in kamnosekov brez dela. Inž. g. Fr. Lenarčič bi sicer zaposlil par delavcev v svojem kamnolomu v Jožefdolu pri Ribnici, toda plačati noče toliko, da bi kdo mogel od tega živeti. Ponuja samo 2 K od ure. Za tako plačilo ni mogoče delati, zato domači kamnoseki ne sprejmejo take ponudbe. Tudi čez poletje so kamnolomi stali, zato so kamnoseki delali pri kmetih in se za silo preživeli, a po zimi tudi kmetje ne plačajo nič. Delavstvo našega kraja je torej v jako kritičnem položaju in ne vemo kaj bo. PrPoPsimo pa tuje kamnoseke ni lesne delavce, da ne potujejo v Ribnico in ne iščejo dela, ker bi s tem škodovali tovarišem in sebe pahili v bedo.

Celje. Sodruga volilce se nujno opozarja, da se vsi pravočasno vpišejo na pristopnih občinskih in volilnih imenik. Kakor čujemo, je rok za to precej kratek, zato je vsakega našega volilca naša dolžnost, čimprej poskrbeti, da pride pravočasno v volilni imenik.

Tajništvo JSDS v Celju.

Domači pregled.

Občinske volitve in volitev v narodno skupščino. Za volitve v občinske zastope se že delajo priprave. Delavstvo povsod naj pazi na razne oklice in pozive, da se pravočasno prikladi. Izvolijo naj se povsod tudi volilni odbori sporazumno s političnimi organizacijami socialnodemokratske stranke. Važne so volitve v občine, to nam je jasno dokazala vojna doba. — V kratkem se začne tudi priprave za volitev v narodno skupščino. Kakšen bo volilni red za narodno skupščino ali državni zbor, nam danes še ni znano, a upamo pa, da se uvede splošna in enaka volilna pravica, čeprav klerikalci strašijo, da se ne uvede. Če bi se ne uvedla splošna in enaka volilna pravica, bo delavstvo itak vedelo, kaj mu je storiti. Res je pa, da se kapitalisti, ne samo liberalni in radikalni, marveč tudi klerikalni bore proti splošni volilni pravici, čeprav „Slovenec“ in „Večerni list“ trdita, da so klerikalci za splošno volilno pravico. Klerikalci brijejo iz vsega sveta norce. Zgodovina vojne nam pač dosti jasno kaže, kaj so klerikalci.

Konstatacija. V svoji božični številki je prinesel „Slovenec“ tudi tole notico: Zakaj se izvaža v Italijo? G. Prepeluh in dr. Friolja sta tekoči teden iz Jugoslavije preko Logatca v Trst, kakor se nam pravi, na račun Vojne zveze izvozila: 16 vagonov prešičev, več vagonov volov in fižola ter 1 vagon kož. Mi vprašamo, kako kompenzacija se je dobilo zato in kdo razpolaga z njo? Nerazumljivo nam je pa na vsak način, kako se morejo izvažati kože. Mi trpimo na pomanjkanju obutve, socialisti pa nam izvažajo kože in še to v — Italijo! Treba bo tudi nadzorovati naš izvoz lesa v Italijo in se vprašati, zakaj vlada za kompenzacija ne preskrbi manufakturnega blaga za obleko! — Če sem danes še živ, potem vem, da občinstvo „Slovenec“ prav nič ne veruje in čisto pravilno sodi, da je notica zlagana. Zakaj, kdor danes izvaža ali pomaga izvažati iz naše dežele kože, resnično zasluži, da se ga linča. „Slovenec“ prav dobro ve, da njegova vest ni resnična in v danih razmerah tudi hiti ne more, pa vendar prinese za Sveti dan takšno zavedno, huškajočo laž. Isto velja glede „več vagonov volov in fižola.“ Same laži! Moje nazi-

ranje, da je namreč izmena blaga med posameznimi deželami potrebna, je znano. Veliko in dnevno naraščajoče povprašanje po oblačilih, ki jih pri nas ni, dokazuje, da je njih uvoz nujno potreben. Vsakdo pa tudi ve, da se uvoženo blago ne more plačati z našo sedanjo valuto, ki je nihče sprejeti noče, temveč da se mora za sprejeto blago dati drugo, in sicer le takšno, ki ga imamo dovolj ali vsaj v zadostni meri. Sem zato, da se ves izvoz monopolizira in da tujo valuto zanj prejme država ali posamezne njene institucije. Trgovci se temu upirajo, kriče in zahrbtno intrigirajo. In „ljudski“ „Slovenec“ jim pomaga z lažmi in izmišljenimi pripovedkami. O priliki, ko utamem par trenutkov zato, se hočem razgovoriti o tem, kdo se je brigal in tepel zato, da dobimo za ljudstvo vsaj nekaj oblačil in obutve in kdo se ni brigal in tretjič kdo je temu nasprotoval. Za danes konstatiram le eno: Da se je „Slovenec“ na Sveti dan zavedno zlagal, zgolj iz namena, da oblati političnega nasprotnika. Ali se to izplača? Ali ima časniškarski boj, kakor ga zadnje čase vodi „Slovenec“ proti posameznim osebam, še kaj skupnega z bojem kdaj in načel med polstrankami? Toda čemu vpraševanje, gošpodje, kaj ne; saj cilj je v — mlaki!

Albin Prepeluh.

Uradne ure za stranke pri poverjenstvu dež. vlade za Slovenijo. V odcekih poverjenstva deželne vlade za notranje zadeve se sprejemajo stranke vsak dan, razun ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure predpoldne.

Vpokojitve s. Prepeluha in druge stvari naših ljudi so klerikalcem in še nekaterim drugim ljudem prava dušna paša. Sodrug Prepeluh je državni uradnik in je hotel že med vojno iti v pokoj zaradi svojega zdravja. Sedaj ga je hotela vlada upokojiti, in sicer v tistem času, v katerem je nazadnje služboval. Očita se mu torej po krivici, da je bil upokojen kot zastopnik stranke. Vrhutega pa njegova upokojitve še ni rešena. Sedaj pa sploh ne prejema nobenih prejemkov. To je krivica, zlasti krivica tudi, ker prav tisti ljudje, ki puste meščanske stranke pri miru, napadajo naše lastne pristaše po krivici. — Vse, kar napravijo ss. Kristan, Bukšeg ali Korač grajajo nekateri ljudje, kar pa delajo meščanske stranke nočejo videti, ne kritizirajo; ne vidijo, kar so že napravili krivic ljudstvu vse meščanske stranke in kapitalisti ter da delujejo zlasti socialnodemokratski poslanci, da bi se odpravile krivice in razmere, v katere nas je zavedla lepa meščanska družba. Ni treba omogočiti industrijo, promet in prehrano. Tako pravijo, in vendar vsak pameten človek ve, da bodo pri nas nastale boljše razmere le tedaj, če se uredi promet in se omogoči delo in produkcija. Danes preti nevarnost gospodarske krize, ki bo zadela najbolj delavce. Le v delu in produkciji je sreča človeške družbe, pa naj bo ta družba meščanska ali pa sovjetska republika. Na to ne smemo pozabiti.

Delavsko nezgodno zavarovanje. V zelo velikih slučajih se dogaja, da ponesrečenci, njih vdove, otroci in ascendentje listine (rojstne liste, mrtvaške liste itd., ki jih pošljejo delavski zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljani, kolkujejo, včasih celo z večkronskimi kolki. Opozorjamo tem potom vse prizadete, da so take listine, namenjene uradni porabi zavarovalnice, po § 26 nezzg. zakona kolka in pristojbine proste. Župni uradi morajo take listine izdajati ex offio. Dalje opozorjamo, da morajo vsi dopisi

privatnih oseb na zavarovalnico biti zadostno frankirani. Zgoraj omenjene listine pa morajo upravičenci dopošljati tudi potom občin. V tem slučaju pošiljatve ni treba frankirati.

Sorođulki vojnih ujetnikov, ki se še sedaj nahajajo na Francoskem, se pozivljajo, da naznanijo takoj predsedništvu deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani točni priimek in krstno ime, rojstni kraj, politični okraj in starost dotičnih ujetnikov.

Ustanovitev državne oblačilnice v Belgradu. Minister za prehrano, s. Bukšeg, je odredil, da se v Belgradu otvori trgovina oblek, blaga, kakor tudi drugih potrebščin, ki bi se mogle prebivalstvu od države dobavljati direktno.

Nov vozni red na južni železnici. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: S 1. januarjem se izpremeni vozni red Simplon-Orient-ekspresnega vlaka in se uvede nov brzovlak med Ljubljano in Belgradom. Po novem voznem redu odhaja Orient-ekspres iz Logatca ob 3. uri 51 min. in pride v Ljubljano ob 4.44. Iz Ljubljane odhaja ob 4.56 in pride v Zidani most ob 6.20. Odhod iz Zidanega mosta ob 6.40, prihod v Zagreb na državni kolodvor ob 8.30. Dalje odhod ob 9. uri in prihod v Sisak ob 10.4, odkoder odrine ob 10.14. — V nasprotni smeri pride Orient-ekspres v Sisak ob 19.16 in odhaja ob 19.24. Prihod v Zagreb na državni kolodvor ob 21.34, odhod ob 21. prihod v Zidani most ob 22.53, odhod 23.19 prihod v Ljubljano ob 24.43, odhod ob 24.53. Prihod v Logatec ob 1.43, odhod proti Trstu ob 3. uri. — Orient-ekspres ima od 1. januarja samo spalne in jedilne vozove, tako da odpadejo tudi vozovi prvega razreda. — Novi brzovlak Ljubljana—Belgrad bo vozil po naslednjem voznem redu: Odhod iz Ljubljane ob 20.21; prihod v Zidan most ob 21.30, odhod ob 21.52. Prihod v Zagreb na državni kolodvor ob 23.36, odhod ob 24.17. Prihod v Sisak ob 1.13, odhod ob 1.21. — V nasprotni smeri bo pripeljal brzovlak Belgrad—Ljubljana v Sisak ob 1.6 ter odhajal proti Zagrebu ob 1.14. Prihod v Zagreb na državni kolodvor ob 2.10, odhod ob 3. uri. Prihod v Zidan most ob 4.50, odhod ob 5.15. Prihod v Ljubljano ob 6.37. Ta dva nova brzovlaka imata samo vozove prvega in drugega razreda. S prvim januarjem odpove zagrebško ravnateljstvo državnih železnic dosedaj vozeča brzovlaka št. 5801 in 5802 med Zagrebom in Belgradom. — Osebnostni vlak št. 36 na progi Ljubljana—Celje ne vozi več. Namesto njega pa vozi vlak št. 38 b, ki odhaja iz Ljubljane ob 4.15, torej pol ure prej, kakor dosedanji vlak št. 36. V Celju preide ta vlak zopet v vozni red prejšnjega vlaka št. 36. Goričani novi brzovlak odide prvič iz Ljubljane v Belgrad v sredo, dne 31. decembra 1919, prvič pa pride v Ljubljano dne 1. januarja 1920.

Kredit za begunce. Kredit, odobren po vladi za begunce iz okupiranih krajev, znaša 10.200.000 kron.

Ustanovitev gozdarskih šol. Minister za rudarstvo in gozdarstvo je te dni podpisal ustanovitev dveletne šole za gozdarstvo in trimesečnega kurza za gozdne čuvaje pri isti šoli v Sarajevu. Enako šolo se namerava ustanoviti v Mariboru.

Jeklarna na Ravneh bo v nekoliko dneh začela z vsemi pripravami, da bo mogoče, v teku prve polovice leta 1920, začeti z izdelovanjem kmetijskega orodja, posebno pa lemežev in črtal. S proizvajanjem tega orodja bo Jugoslavija ne samo neodvisna od inozemstva, marveč

ni bo tudi mogoče, lemeže itd. izdelavati v vsej potrebni množini za našo državo.

Bilanca rudarske podružnice Velenje (za čas od 1. maja do 31. decembra 1919). Za centralo Unije rudarjev: Tedenskih prispevkov I. razreda po 80 h je bilo 28.389, to je 22.711.20 K, 135 vstopnin po 1 K je 135 K, 2 legitimaciji po 80 h je 1.60 K, skupaj dohodkov 22.847.80 K. Izdatki: 28.389 prispevkov po 15 h podružnici, to je 4258.35 K; 28.389 prispevkov po 6 h za odškodnino, to je 1703.34 K, za bolniščino 310 K, za brezposelnost 140 K, za pravno varstvo 217 K in marca preveč poslanega denarja 19.85 K izdatkov skupaj 6648.54 K; centrali se je odposlalo denarja 16.199.26 K. — Račun podružnice: Prejemki: 28.389 prispevkov po 15 h, to je 4258.30 K, 19.017 prispevkov po 10 h, to je 1901.70 K; imetje podružnice poprej 8.65 K, skupaj prejemkov 6168.65 K. Izdatki: za strokovni list 991.10 K in 1274 K, za okrožno strokovno tajništvo 1146 K, za poštnino in znamke 62.20 K; izredna podpora 30 K, intervencije 88.40 K, potna podpora 10 K, raznašanje strokovnega lista 30 K, skupaj izdatkov 3631.70 K, imetje podružnice znaša ob koncu leta 2536.95 K. — Članov je bilo koncem leta 1919 785; organizaciji je pristopilo 135 novih članov, izstopilo pa 9 (ne da bi navedli vzrok), umrli so 4 organizirani delavci.

„Državna posredovalnica za delo“, podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 15. decembra do 21. decembra 1919 je iskalo delo 104 moških in 42 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 95 moških in 28 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 122. Pri vseh podružnicah „Državne posredovalnice za delo“ je od 1. januarja 1919 do 21. decembra 1919 iskalo delo 19.815 delavnih moči, delodajalci so pa iskali 15.725 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 6714. Delo iščejo: pisarniške moči (221), trgovski sodrudniki in sodrudnice (166), dničarji, mesarji (111), vajenci razne stroke služkinje in kuharice (114), peki, mlinarji, mesarji (11), vajenci razne stroke (109), tov. in polj. delavci in delavke, sluge, vrtnarji, natakarji in nafakarice, krojači, čevljarji, šivilje, slikarji, tapetniki, vrtnarji, vzgojiteljice, modistinje itd. Delo je na razpolago: hlapcem, deklam, dničarjem, kuharicam, služkinjam, gospodinjam, mizarjem, vajencem razne stroke, ključavničarjem, pletarjem, pis. močem, steklarjem, tesarjem, žagarjem, kolarjem, kov. strugarjem itd.

Zahvala. Vsem tovarišem in tovarišicam v Pollakovi tovarni v Ljubljani se iskreno zahvaljujeta za podporo, ki so jo nama naklonili v času najine boleznii v znesku K 377.— in K 341.—. Alojzji Kopač in Devetak Josip.

Zahvala. (Store pri Celju.) Gospodu ravnateljju, obratnemu vodji, paznikom, kovinarjem in rudarjem se zahvaljujem za pomoč, ki so mi jo v moji veliki zadregi naklonili, in za nabrano vsoto 310 kron. Zahvaljujem se tudi vsem tistim, ki so mojega soproga spremljali k zadnjemu počitku na pokopališču. Alojzija Ulaga, vdova.

Svetovni pregled.

Avstrilska socialno - demokratska stranka proti smrtnim obsodbam na Madžarskem. Vodstvo avstrilske socialno-demokratske stranke se obrača na socialno-demokratske stranke vseh dežel s pozivom, naj protestirajo proti izvršitvi smrtnih obsodb na Madžarskem.

Italijani zapuste Reko? Znanl D' Annunzio bo moral najbrže zapustiti Reko, čeprav trdi, da jo ne zapusti živ. Iz Reke in okolice mislijo menda napraviti mednarodno samostojno državo. Tudi na ostali demarkacijski črti po Kranjskem in Primorskem se menda Italijani nekoliko umaknejo. Končno se reši to vprašanje v Londonu, kjer bo mirovna konferenca deloma nadaljevala svoje delo.

Splošna stavka v Bolgariji. Rumunska brzojavna agentura „Dacia“ poroča: Po poročilih iz Sofije so v vsej Bolgariji vsled draginje živil in oblačil proglasili splošno stavko. Vlada je v vsej državi proglasila obsedno stanje.

Obvestila.

Vse blagajnike podružnic Osrednjega društva lesnih delavcev za Slovenijo, se tem potom opozarja, da je pri decembrskem obračunu priložiti tudi državni bon za ono svoto, katero je glasom obračuna poslati na Osrednje društvo. Boni od podružničnega denarja pa naj se hranijo v podružnični blagajni. — Načelstvo.

Vse funkcionarje Društva lesnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju tem potom podpisano načelstvo opozarja, da morajo z ozirom na bližajočo se skupščino biti decembrski obračuni vsaj do 8. januarja 1920 vposlani na Osrednje društvo, da more isto pravočasno sestaviti letni račun. Nadalje se opozarja vse blagajnike podružnic, da obveste svoje člane, da je letos vplačati tudi 53. prispevek. Poskrbe naj, da člani vplačajo svoje prispevke pravočasno, da ne bodo zamudili roka za preložitve računa do 8. januarja. Opozarja se nadalje, da morajo biti vsi letošnji obračuni, ki so morebiti še izostali, do tega dne vposlani na Osrednje društvo. Načelstvo.

Podružnicam in vplačevalnicam Unije slovenskih rudarjev. Vse blagajničarje podružnic se opozarja, da obračunajo za mesec gruden najkasneje do 15. januarja na Unijsko centralo. — Načelstvo Unije.

Izredna skupščina kemičnih delavcev. Izredna glavna skupščina „Osrednjega društva kemičnih delavcev in sorodnih strok“ na slovenskem ozemlju se bo vršila 11. januarja 1920 v Ljubljani v društvem prostoru pri Mauserju, Novi Vodmat št. 189. Dnevni red: 1. Poročila a) predsedništva; b) tajništva; c) blagajnika; d) kontrole. 2. Razprava o skupnem delu z ostalimi bratskimi organizacijami v Jugoslaviji. 3. Delna izprememba opravilnika. 4. Volitev odbora in kontrole. 5. Raznoterosti. Zborovanje se prične točno ob 9. uri dopoldne.

Kovinarji naj ne potujejo v Osjek ker je tamkaj veliko kovinarjev radi pomankanja dela brez posla.

V Brodu ob Savi stavkajo brivci. Izmed brivskih pomočnikov naj nihče ne išče dela tamkaj.

Književnost.

G. Keller: Don Correa. Poslovenil dr. J. Olonar v Ljubljani 1919. Izdal in založil „Ljudski glas“, natisnila Učiteljska tiskarna. Iz nemščine se pri nas prevaja zelo malo, čeprav bi se tudi v tej bogati literaturi našlo marsikaj, kar bi s pridom bralo ljudstvo. V imenovani knjižici smo dobili prevod znane novele enega najljubeznivejših novejših nemških pisateljev, ki jo vsem prav toplo priporočamo. Romantično, dogodkov polno dejanje nas vleče in zanima, dokler knjige ne odložimo. Upamo, da se bo zbirka, v kateri je

knjižica izšla, nadaljevala ter polagoma tudi res ustvarila „Zabavno knjižnico“ za naše ljudstvo, ki tako nujno želi tepega čtiva. Cena je pri sedanji dragini izredno nizka, stane le 3 K, zato upamo, da bo ljudstvo pridno sezalo po njej. Dobi se jo po knjigarnah ali pa pri upravništvu „Ljudskega glasu“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1 nadstropje.

Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani izdaja poljuden list z naslovom „Zdravje“. Tak list je potreben in bo prav dobrodošel svetovalec v zdravstveno političnih vprašanjih. Posebno je primeren ta list za knjižnice in vse one, ki se zanimajo zata vprašanja. Izhajal bo vsak mesec na 32 straneh. Cená mu bo 6 dinarjev. Naročila za slovenski list sprejema gorenji odsek.

Žepni koledar za leto 1920 izide v kratkem. Vsem, ki so ga naročili, ga pošljemo takoj po pošti, ko bo gotov. Cena posameznim izvodom bo 5 K, po pošti posamezni izvodi 5:50

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TORAR

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

JOSIP PRESEREN.

čevljar v Šiški, (Celovška cesta št. 82.) Vsem cenjenim naročnikom, prijateljem in znancom ključem

SREČNO NOVO LETO 1920.

ter se priporočam za nadaljna naročila.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

registrovana tiskarna s svojim močmi

Tiskovine za šole, tiskovine in urade. Najmodernejšje plakate in vabilu - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Ivan Jax in sin

Ljubljana Dunajska cesta 17.

priporoča svoje bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pie

tenje

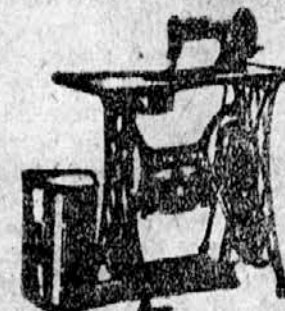
(Strickmaschinen)

za rodbino in

obr. Pisalni

stroji Adler

Verss kolekt

Ceniki bo dobe zastoni in franko.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar
Ljubljana, Hilšerjeva ulica šte. 4.
prporoča svojo

draguliarsko delavnico
za nova dela in popravila, kakor tudi za vse
zlatarska dela, pozlačenje posrebrnenje itd.
Stare srebre in zlato se kupi po najvišjih
cenah in se tudi predela v nove stvari bro-
ške, uhane prstane i. t. d.

Zahtevajte

samo pristno „Hif“ kremo ki je radi svo-
jih sestavin najbolja in zajamčena ter do-
mači izdelek. Zaloga na debelo.

Oroslav Crtalič.
Resljeva cesta 20.

Zaveden delavec in zavedna
delavka storita svojo dol-
žnost vedno o pravem času,
ker poznata koristi organi-
zacije, ker vesta, da je or-
ganizacija nujno potrebna
za doseglo boljših delovnih
in mezdnih razmer.

**Proletarci vseh dežel,
združite se!**

**Delavci, združujte in or-
ganizirajte se v strokov-
nih, političnih in gospo-
darskih organizacijah so-
cialno demokratičnega
delavstva! Torej na delo!**

Širite list „Delavec“.
Naročajte **„Naprej!“**
in širite

Vsem svojim cenj. obiskovalcem
hotela, kavarne, restav-
racije in kopališča pri
„S L O N U“ v Ljubljani
srečno in veselo novo leto 1920.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim gostom
Kavarna Evropa
v Ljubljani.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim gostom
Franja Kovač,
gostilna Prežernov brat
Ljubljana Rožna ulica 29.

Vsem članom in gostom Stavbena
in Gostilniške zadruge „Delavski
dom“ v Trbovljah ključemo
srečno in veselo novo leto!
Načelstvo.

Srečno in veselo novo leto
Leskovic in Meden
Ljubljana.

Srečno in veselo novo leto
Milko Jesih
vinska trgovina.

Srečno in veselo novo leto
A. Drufovka
pri Balkonu.

Srečno in veselo novo leto
Derenda Franc
Ljubljana. Emonska cesta 8.

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem
Občno konsumno društvo
Trbovlje.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim gostom
„Narodna kavarna“
v Ljubljani.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem odjemalcem in gostom
Peter Štepic
vinožec
Ljubljana - Spodnja Šiška.

Srečno novo leto
vsem prijateljem in znancem
Podružnica Unije sloven.
rudarjev v Trbovljah.

**Veselo in srečno
novo leto 1920!**

voščim vsem cenjenim gostom, prijateljem in znancem
ter se obenem zahvaljujem za obilno doslej izkazano
zaupanje, priporočujoč se, da se mi isto ohrani tudi
v bodoče.

Stanislav Horak
restavracija na Južnem kolodvoru v Ljubljani.

Delniška družba pivovarne

„UNION“

želi vsem svojim odjemalcem veselo in srečno
NOVO LETO 1920!

Vsem cenjenim trgovcem
in odjemalcem

kolinske kavne primesi

želi

srečno in veselo novo leto

Kolinska tovarna za kavno primes v Ljubljani.

1920

**SREČNO IN VESELO
NOVO LETO**

želi vsem svojim članom

Konsumno društvo v Zagorju

Nadželstvo in nadzorstvo.

Srečno in veselo novo leto

želim vsem svojim odjemalcem, kakor tudi
znancem in prijateljem Zahvaljujem se za
doslej obilno lakoznanje mi zaupanje ter
se priporočam na leto tudi v bodoče

JOSIP PREŠEREN, čevljarstva.

Šiška—Ljubljana, Celovška cesta 82.

**SREČNO IN VESELO
NOVO LETO**

želi vsem svojim članom

**Konsumno društvo rudarjev
v Hrastniku.**

Vsem svojim cenjenim odjemalcem, pri-
jateljem in znancem se srčno zahvaljujem
za lakoznanje mi zaupanje v starom letu ter
se priporočam na leto tudi v bodoče in
želim vsem

Srečno in veselo novo leto 1920!

ANDREJ MARČAN Prešernova ul. 10.
Rimska cesta 19.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem prijateljem, znancem
in vsem cenjenim odjemalcem
ter se nadalje priporoča

H. Suttner.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem prijateljem, znancem
in vsem cenjenim odjemalcem
ter se nadalje priporoča

JAKOB ZALAZNIK z družino

pekarija, slaščičarna in kavarna
v Ljubljani, Stari trg št. 21.

Vsem svojim gostom, prijateljem
in znancem želi prav

Srečno in veselo novo leto 1920!

Jože in Ivanka Schrey

gostilna „pri Fajncigru“
Šv. Petra nasip.

Kavarna Central v Ljubljani, Šv. Petra nasip.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim čestitim gostom, pri-
jateljem in znancem, zahvaljujem se za
na dosedanj obisk svoje kavarne ter se
jim priporočam tudi nadalje.

Stefan Miholič s soprogo.

Vsem obiskovalcem in gostom
gostilne v Dolavskem domu v
Trbovljah želi

Srečno in veselo novo leto

gostilničar.

Gostilna Fran Kavčič v Ljubljani, Plova 4

želi vsem čestitim gostom, odjemalcem,
prijateljem in znancem srečno in veselo

Novo leto!

Zahvaljujem se za dosedanj obisk ter
se priporočam tudi na nadalje prijazni
naklonjenosti. S odli. spoštovanjem
Fran Kavčič.

Gostilna „Lokbo“

Končeva cesta št. 22

želi vsem čestitim gostom, odjemalcem,
prijateljem in znancem

Srečno in veselo novo leto.

Zahvaljujem se za dosedanj obisk, se
priporočam tudi nadalje prijazni naklon-
jenosti

Marija Lokbo.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem, pri-
jateljem in znancem, prosim jih prijazno
naklonjenosti tudi v bodoče.

Z veličinovanjem

Jon. in Josipina Pedkov

nasar, Šv. Petra nasip 7 (batal. hiša).

Srečno novo leto 1920

ključ vsem cenjenim gostom,
prijateljem in znancem in se
priporoča za nadaljni obilni obisk

Fran Krvarič s soprogo

Restoracija Perles' na vasi glavni pošta.

Vsem cenj. naročnikom „Delava“
v Ljubljani in okolici želim

Srečno in veselo

novo leto 1920!

Želim in žudi Berdaja

raznasilca.

Vsem veličinovanjem obiskovalcem

KAVARNE „STRITAR“

kakor tudi prijateljem in znancem

ključ v veliki sreči v

... **NOVEM LETU** ...

ter se priporočava za prijazno

naklonjenost tudi v bodoče. —

Fani in Ivan Stritar, vogal Šv.

Petra cesta - Radočkova cesta 2.

Veselo novo leto

želi vsem svojim cenjenim

odjemalcem trdsko

Jax in sin

rukoga koles in mivalnih strojev

Ljubljana Dunajska cesta.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim cenjenim gostom

Dominik Kokalj

gostilna pri Kolesarstvu.

Trbovlja.

Ivan Jakopič

inžinjer, Hrašna ulica št. 13.

želi vsem cenjenim naročnikom

Srečno in veselo novo leto

ter se priporoča tudi za naprej

Srečno novo leto

želi vsem cenj. gostom, znancem

in prijateljem ter se nadalje pri-

poroča

IGNACIJ BANKO

gostilna „pri Naceta“, Martinsova

cesta.

Srečno novo leto

želi svojim odjemalcem

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani,

reg. zadruga z omejeno zavezo.

Grand Hotel „Union“ v Ljubljani

restoracija, kavarna in klet.

Veselo novo leto 1920

vsem veličinovanjem gostom ter slavnemu občinstvu sploh, prosim jih, da

obrazložijo podjetju enako naklonjenost in zaupanje tudi v bodoče, zago-

tačujejoč vedno najboljšo potrebo.

Ljubljana, 31. decembra 1919. S spoštovanjem

Ravnateljstvo hotela „Union“.

Vsem zadržnikom, krajevnim odborom in razširjevalcem zadržne misli želimo

plodonosno novo leto 1920!

Veselim se dela v prosep naše zadrže, ki smo ga izvršili v preteklem letu; upamo pa da bodo zvesti naši zadržniki z veseljem vse potrebno ukrenili, da se bo naša zadruga v bodočem letu ne samo na zunaj razširila, temveč se tudi na znotraj bolj in bolj učvrstila. Zato skrbimo, da bomo koncom preteklega leta započeto agitacijo za povzdigo hranilnih vlog v naši konsumni hranilnici v novem letu predvsem razpredli. Le od golovega uspeha v tem oziru je odvisen nadaljni naš razvoj tudi na zunaj!

Zadržni pozdrav!

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Ljubljana, pošni predal št. 13. — Telefonska št. 178.